

เอกสารประกอบการสัมมนา

กฎหมายคำประกัน จำนอง สำหรับการบริหารจัดการหนี้

วิทยากร

วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

อ. นิตยา ท้ายศรีวงศ์

ธรรมนิติ
DHARMNITI

www.hrsocietymag.com
www.dst.co.th

บริษัท ฝึกอบรมและสัมมนาธรรมนิติ จำกัด
DHARMNITI SEMINAR AND TRAINING CO.,LTD.

คำประกัน & จ्ञานอง

วิทยาการผู้ทรงคุณวุฒิ

กรอบการบรรยาย

1) สัญญาคำประกัน

2) สัญญาจ্ঞานอง

ข้อ 4 จ्ञานอง

- ขณจจจจจจ
- จ्ञานอง
- จ्ञานอง
- จ्ञานอง

ข้อ 5 จ्ञานอง

- จ्ञานองจจจจจจ → จ्ञานอง → จ्ञานอง จ्ञานองจจจจจจ
- จ्ञานองจจจจจจ → จ्ञานอง
- จ्ञานองจจจจจจ → จ्ञานอง

คำประกัน

1) ลักษณะของสัญญาจำเป็น

บุคคลภายนอกผูกพันตนต่อเจ้าหนี้เพื่อชำระหนี้ในเมื่อลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

2) รูปแบบของสัญญาค้ำประกัน

ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ค้าประกันเป็นสำคัญ

3) อากรเสตมปี

3.1) สำหรับกรณีที่มีได้จำกัดจำนวนเงินไว้ ค่าอากร
แสดงปี 10 บาท

3.2) สำหรับจำนวนเงินไม่เกิน 1,000 บาท ค่าอากร
แสตมป์ 1 บาท

[illegible]

3.4) สำหรับจำนวนเงินเกิน 10,000 บาทขึ้นไป ค่าอากร
แสตมป์ 10 บาท

ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร

(ก) คำประกันหนี้เนื่องแต่การที่รัฐบาลให้ราษฎรกู้ยืมหรือยืมเพื่อ
การบริโภคหรือการเกษตรกรรม

(ข) คำประกันหนึ่งเนื่องแต่การที่สหกรณ์ให้สมาชิกกู้ยืมหรือยืม

คำ

- ครอบงำ ส.ร. ๕
- การบังคับใช้กฎหมาย
- ๖๖๖

4) ผู้ค้าประกัน

4.1) บุคคลธรรมดา

4.2) นิติบุคคล

5) หนี้ที่นำมาค้ำประกัน

5.1) หนี้อันสมบูรณ์

5.2) หนี้ในอนาคต

5.3) หนี้มีเงื่อนไข

5.4) หนี้อันเกิดแต่สัญญาซึ่งไม่ผูกพันลูกหนี้ - ตกลง < โฉนด
ไม่ขึ้น

ข้อ ๕๖ (๕) หนี้ที่นำมาค้ำประกัน
ในคดีแพ่งได้แก่หนี้ที่
เป็นหนี้ที่แน่นอน
หรือเป็นหนี้ที่
มีเงื่อนไข

ข้อพิจารณา

1. การทำข้อตกลงเกี่ยวกับหนี้อันสมบูรณ์
2. การทำข้อตกลงเกี่ยวกับหนี้ในอนาคต
3. การทำข้อตกลงเกี่ยวกับหนี้ที่มีเงื่อนไข
4. รายละเอียดของสัญญาค้ำประกัน
- 4.1 ต้องระบุหนี้หรือสัญญาที่ค้ำประกันไว้โดยชัดแจ้ง
- 4.2 ผู้ค้ำประกันยอมรับผิดเฉพาะหนี้หรือสัญญาที่ระบุไว้เท่านั้น

สัญญาค้ำประกัน ๕ ข้อ
๑ สัญญาค้ำประกัน
๒ สัญญาค้ำประกัน
๓ สัญญาค้ำประกัน
๔ สัญญาค้ำประกัน
๕ สัญญาค้ำประกัน

6) ข้อตกลงเกี่ยวกับการค้าประกันที่เป็นโมฆะ

6.1) ข้อตกลงที่แตกต่างไปจากการค้าประกันมิได้แต่เฉพาะเพื่อหนีอันสมบูรณ

6.2) ข้อตกลงที่แตกต่างไปจากการค้าประกันหนี้ในอนาคต

6.3) ข้อตกลงที่แตกต่างไปจากการค้าประกันหนี้มีเงื่อนไข

6.4) ข้อตกลงที่แตกต่างไปจากสัญญาการค้าประกันต้องระบุหนี้หรือสัญญาที่ค้าประกันไว้โดยชัดแจ้ง และผู้ค้าประกันยอมรับคิดเฉพาะหนี้หรือสัญญาที่ระบุไว้เท่านั้น

6.5) ข้อตกลงที่กำหนดให้ผู้ค้าประกันต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับลูกหนี้รวมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้รวม

6.6) ข้อตกลงที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของกฎหมายที่ว่า นอกจากข้อต่อผู้ซึ่งผู้ค้าประกันมีต่อเจ้าหนี้ ผู้ค้าประกันยังอาจยกข้อต่อผู้ทั้งหลายซึ่งลูกหนี้มีต่อเจ้าหนี้ขึ้นต่อสู้ได้ด้วย

ห้ามสัญญาในสัญญา

สทได้คำ 9/1/65 (6.5) ขาดตอน - ไม่บังคับลูกหนี้รวม ถ้ามี โฆฆะ - ศาลจึงยึดสัญญาบางส่วนไว้
ข. 6.8 - 6.9 (สทได้คำ) - ข้อตกลงไม่ได้ บังคับผู้ค้าประกัน
Ex: การค้าประกัน ฐานะหนี้และหนี้ - ผู้ค้าประกันได้ - ผู้ค้าประกันได้ - ผู้ค้าประกันได้
* ข. 6.8 - 6.9 (สทได้คำ) - ข้อตกลงไม่ได้ บังคับผู้ค้าประกัน

6.7) ข้อตกลงที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของกฎหมายที่ว่า ผู้ค้าประกันยอมหลุดพ้นจากความรับผิดชอบเมื่อหนี้ของลูกหนี้ระงับกันไปไม่ว่าเพราะเหตุใด

6.8) ข้อตกลงที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของกฎหมายที่ว่า การค้าประกันเพื่อกิจการเนื่องกัน ไปหลายคราว ไม่มีจำกัดเวลาเป็นคุณแก่เจ้าหนี้ ผู้ค้าประกันอาจเลิกเสียเพื่อคราวอันเป็นอนาคตได้ โดยบอกกล่าวความประสงค์นั้นแก่เจ้าหนี้ ในกรณีเช่นนี้ ผู้ค้าประกันไม่ต้องรับผิดชอบในกิจการที่ลูกหนี้กระทำลงภายหลังคำบอกกล่าวนั้นได้ไปถึงเจ้าหนี้

6.9) ข้อตกลงใดที่มีผลเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ค้าประกันให้มากกว่าในกรณีที่เจ้าหนี้กระทำการใดอันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ที่มีการค้าประกัน รวมทั้งดอกเบี้ยค่าสินไหมทดแทนหรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปสรรคแห่งหนี้รายนั้น

ถ้าลูกหนี้ชำระหนี้ตามที่ได้ลดแล้ว หรือตามที่ได้ลดดังกล่าวไม่ครบถ้วนหรือไม่ชำระหนี้ตามที่ได้ลดดังกล่าว แต่ผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้ส่วนที่เหลือหรือตามที่ได้ลดนั้นแล้ว ไม่ว่าจะล่วงหน้าเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ได้ลดดังกล่าวแล้วหรือไม่ ให้ผู้ค้าประกันเป็นอันหลุดพ้นจากการค้าประกัน

๔๗) ข้อตกลงเกี่ยวกับการค้าประกันที่ใช้ไม่ได้

ข้อตกลงที่ผู้ค้าประกันทำไว้ล่วงหน้าก่อนเจ้าหนี้ผ่อนเวลาอันมีผล เป็นการยินยอมให้เจ้าหนี้ผ่อนเวลา

8) การทวงหนี้ผู้ค้าประกัน

8.1) เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ให้เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้ค้าประกันภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด

8.2) เจ้าหนี้จะเรียกให้ผู้ค้าประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้ค้าประกันมิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ค้าประกันที่จะชำระหนี้เมื่อถึงกำหนดชำระ

8.3) เจ้าหนี้มิได้มีหนังสือบอกกล่าวภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด ให้ผู้ค้าประกันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบและค่าสินไหมทดแทนตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปสรรคแห่งหนี้รายนั้น บรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

9) สิทธิของผู้ค้าประกัน

9.1) ผู้ค้าประกันอาจชำระหนี้ทั้งหมดหรือใช้สิทธิชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่กับเจ้าหนี้ก่อนการผิดนัดชำระหนี้ เฉพาะในส่วนที่ตนต้องรับผิดชอบ ถ้าเจ้าหนี้ไม่ยอมรับชำระหนี้ ผู้ค้าประกันก็เป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิดชอบ

9.2) เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเพราะเหตุที่ลูกหนี้ผิดนัดในระหว่างนั้นมิได้

9.3) เมื่อผู้ค้าประกันได้ชำระหนี้แล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะไต่เบี่ยเอาจากลูกหนี้เพื่อคืนเงินกับดอกเบี้ยและเพื่อการที่ต้องสูญหายหรือเสียหายไปอย่างใดๆ เพราะการค้าประกันนั้น

9.4) ผู้ค้าประกันย่อมเข้ารับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้บรรดาที่มีเหนือลูกหนี้

จำนอง

1) ลักษณะของสัญญาจำนอง → ผิดปกติหรือผิดกฎหมายหรือไม่

1.1) บุคคลผู้จำนองเอาทรัพย์สินตราไว้แก่ผู้รับจำนอง เป็นประกันการชำระหนี้ โดยไม่ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้รับจำนอง

1.2) ผู้รับจำนองชอบที่จะได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนอง ก่อนเจ้าหนี้สามัญผู้ฟ้องคดีเพราะเห็นว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะได้โอนไปยังบุคคลภายนอกแล้วหรือหาไม่

✳ 2) รูปแบบของสัญญาจำนอง

ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

3) ทรัพย์สินที่นำมาจำนอง

3.1) อสังหาริมทรัพย์

3.2) สังหาริมทรัพย์ที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมาย

1. เรือมีระวางตั้งแต่ 5 ตันขึ้นไป

2. แพง

3. สัตว์พาหนะ

4. สังหาริมทรัพย์อื่นๆ ซึ่งกฎหมายหากบัญญัติไว้ให้จดทะเบียนเฉพาะการ

4) ผู้จ้าง

3.1) บุคคลธรรมดาผู้เป็นเจ้าของในขณะนั้น

1. สิ้นส่วนตัว
2. สิ้นสมรส

3.2) นิติบุคคลผู้เป็นเจ้าของในขณะนั้น

5) หนี้ที่นำมาจ้าง

- 5.1) หนี้อันสมบูรณ์
- 5.2) หนี้ในอนาคต
- 5.3) หนี้มีเงื่อนไข
- 5.4) หนี้อันเกิดแต่สัญญาซึ่งไม่ผูกพันลูกหนี้

6) ข้อตกลงเกี่ยวกับการจ้างที่เป็นโมฆะ

6.1) ข้อตกลงที่แตกต่างไปจากการจ้างที่มีได้แต่เฉพาะเพื่อหนี้อันสมบูรณ์

6.2) ข้อตกลงที่แตกต่างไปจากการจ้างหนี้ในอนาคต

6.3) ข้อตกลงที่แตกต่างไปจากการจ้างหนี้มีเงื่อนไข

6.4) ข้อตกลงที่แตกต่างไปจากการจ้างต้องระบุหนี้หรือสัญญาที่ค่าประกันไว้โดยชัดแจ้ง และผู้ค้ำประกันย่อมรับผิดชอบเฉพาะหนี้หรือสัญญาที่ระบุไว้เท่านั้น

6.5) ข้อตกลงที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของกฎหมายที่ว่า เมื่อจะบังคับจ้าง ผู้รับจ้างต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่าให้ชำระหนี้ภายในเวลาไม่น้อยกว่า 60 วัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ได้รับคำบอกกล่าว ถ้าลูกหนี้ละเลยเสีย ไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้รับจ้างจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจ้างและให้ขายทอดตลาดก็ได้

6.6) ข้อตกลงที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของกฎหมายที่ว่า ถ้าผู้จ้างซึ่งจ้างอรรถพัสตินของตนไว้เพื่อประกันหนี้บุคคลอื่นต้องชำระ ผู้รับจ้างต้องส่งหนังสือบอกกล่าวดังกล่าวให้ผู้จ้างทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ส่งหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้ทราบ

6.7) ข้อตกลงที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของกฎหมายที่ว่า ในการบังคับจ้าง ถ้าไม่มีการจ้างรายอื่นหรือเริ่มสิทธิอื่นอันได้จดทะเบียนไว้เหนืออรรถพัสตินอันเดียวกันนี้ ผู้รับจ้างจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกเอาอรรถพัสตินจ้างหลุดภายในบังคับแห่งเงื่อนไขตามกฎหมาย แทนการขายทอดตลาดก็ได้

1. ลูกหนี้ได้ขาดส่งดอกเบี้ยมาแล้วเป็นเวลาถึง 5 ปี และ
2. ผู้รับจ้างแสดงให้เห็นเป็นที่พอใจแก่ศาลว่าราคาอรรถพัสตินนั้นน้อยกว่าจำนวนเงินอันค้างชำระ

6.8) ข้อตกลงที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของกฎหมายที่ว่า เมื่อผู้รับจ้างคนใดจะบังคับจ้างเอาแก่ผู้รับโอนอรรถพัสตินซึ่งจ้าง ผู้รับจ้างต้องมีจดหมายบอกกล่าวแก่ผู้รับโอนล่วงหน้าเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 60 วันก่อน จึงจะบังคับจ้างได้

6.9) ข้อตกลงที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดของกฎหมายที่ว่า ผู้จ้างซึ่งจ้างอรรถพัสตินของตนไว้เพื่อประกันหนี้บุคคลอื่นจะต้องชำระ ไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้เงินราคาอรรถพัสตินที่จ้างในเวลาที่ยังค้างจ้างหรือเอาอรรถพัสตินจ้างหลุด หรือให้ผู้จ้างรับผิดชอบอย่างผู้ค้ำประกัน ไม่ว่าข้อตกลงนั้นจะมีอยู่ในสัญญาจ้างหรือทำเป็นข้อตกลงต่างหาก

6.10) ข้อตกลงใดที่มีผลเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้จ้างให้มากกว่าในกรณีที่เจ้าหนี้กระทำการใดอันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ที่มีการจ้าง รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น

ถ้าลูกหนี้ได้ชำระหนี้ตามที่ได้ลดแล้ว หรือตามที่ได้ลดดังกล่าว ไม่ครบถ้วน หรือ ไม่ชำระหนี้ตามที่ได้ลดดังกล่าว แต่ผู้จ้างได้ชำระหนี้ส่วนที่เหลือหรือตามที่ได้ลดนั้นแล้ว ไม่ว่าจะล่วงเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ได้ลดดังกล่าวแล้วหรือไม่ ให้ผู้จ้างเป็นอันหลุดพ้นจากการจ้าง

7) ข้อตกลงเกี่ยวกับกรณีที่ถูกลดจ้างทรัพย์สินเพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระ

7.1) การกระทำของเจ้าหนี้เป็นเหตุให้ผู้จ้างไม่อาจเข้ารับช่วงได้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนในสิทธิ จ้าง จ้างนำ และบุริมสิทธิอันได้ให้ไว้แก่เจ้าหนี้แต่ก่อนหรือในขณะที่ทำสัญญาจ้างเพื่อชำระหนี้ ผู้จ้างย่อมหลุดพ้นจากความรับผิดเพียงเท่าที่ตนต้องเสียหายเพราะการนั้น

7.2) ถ้าจ้างหนี้อื่นจะต้องชำระ ณ เวลาที่กำหนดแน่นอน และเจ้าหนี้ยอมผ่อนเวลาให้แก่ลูกหนี้ ผู้จ้างย่อมหลุดพ้นจากความรับผิด เว้นแต่ผู้จ้างจะได้ตกลงด้วยในการผ่อนเวลานั้น

ข้อตกลงที่ผู้จ้างทำไว้ล่วงหน้าก่อนเจ้าหนี้ผ่อนเวลาอันมีผลเป็นการยินยอมให้เจ้าหนี้ผ่อนเวลา ข้อตกลงนั้นใช้บังคับมิได้

7.3) ผู้จ้างจะขอชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตั้งแต่เมื่อถึงกำหนดชำระก็ได้

ถ้าเจ้าหนี้ไม่ยอมรับชำระหนี้ ผู้จ้างเป็นอันหลุดพ้นจากความรับผิด

8) ข้อตกลงเกี่ยวกับการจำนองที่ไม่สมบูรณ์

การที่จะตกลงกันได้เสียแต่ก่อนเวลานี้ถึงกำหนดชำระเป็นข้อความว่า ถ้าไม่ชำระหนี้ให้ผู้รับจำนองเข้าเป็นเจ้าของทรัพย์สินซึ่งจำนอง หรือทำให้จัดการแก่ทรัพย์สินนั้นเป็นประการอื่นอย่างใดนอกจากตามบทบัญญัติทั้งหลายว่าด้วยการบังคับจำนองนั้น

9) สิทธิของผู้จำนอง

หลังจากที่หนี้ถึงกำหนดชำระ ถ้าไม่มีการจำนองรายอื่นหรือนุริมสิทธิอื่นอันได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สินอันเดียวกันนี้ ผู้จำนองมีสิทธิแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้รับจำนองเพื่อให้ผู้รับจำนองดำเนินการให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีต่อศาล โดยผู้รับจำนองต้องดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองภายในเวลา 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งนั้น โดยให้ถือว่าหนังสือแจ้งของผู้จำนองเป็นหนังสือยินยอมให้ขายทอดตลาด มิฉะนั้น ผู้จำนองพ้นจากความรับผิดชอบและค่าสินไหมทดแทนซึ่งถูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปสรรคแห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

10) ความระงับสิ้นไปของสัญญาจำนอง

10.1) เมื่อหนี้ที่ประกันระงับสิ้นไปด้วยเหตุประการอื่นใดมิใช่เหตุอายุความ

10.2) เมื่อปลดจำนองให้แก่ผู้จำนองด้วยหนังสือเป็นสำคัญ

10.3) เมื่อผู้จำนองหลุดพ้น

10.4) เมื่อถอนจำนอง

10.5) เมื่อขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งจำนองตามคำสั่งศาลอันเนื่องมาแต่การบังคับจำนองหรือถอนจำนอง หรือเมื่อมีการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา 729/1

10.6) เมื่อเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นหลุด

สิ้นสุดการบรรยาย

ถาม-ตอบ

ภาคผนวก

ใ

ส

แพ

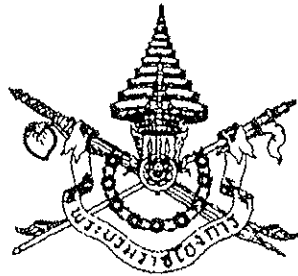
ใน

และ

แต่

และ

ตาม

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐)

พ.ศ. ๒๕๕๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

เป็นปีที่ ๖๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๐) พ.ศ. ๒๕๕๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๘๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๖๘๑ อันคำประกันนั้นจะมีได้แต่เฉพาะเพื่อหนี้อันสมบูรณ์

หนี้ในอนาคตหรือหนี้มีเงื่อนไขจะประกันไว้เพื่อเหตุการณ์ซึ่งหนี้นั้นอาจเป็นผลได้จริงก็ประกันได้
แต่ต้องระบุวัตถุประสงค์ในการก่อหนี้รายที่คำประกัน ลักษณะของมูลหนี้ จำนวนเงินสูงสุดที่คำประกัน
และระยะเวลาในการก่อหนี้ที่จะคำประกัน เว้นแต่เป็นการคำประกันเพื่อกิจการเนื่องกันไปหลายคราว
ตามมาตรา ๖๙๙ จะไม่ระบุระยะเวลาดังกล่าวก็ได้

สัญญาคำประกันต้องระบุหนี้หรือสัญญาที่คำประกันไว้โดยชัดแจ้ง และผู้คำประกันย่อมรับผิดชอบหนี้หรือสัญญาที่ระบุไว้เท่านั้น

หนี้อันเกิดแต่สัญญาซึ่งไม่ผูกพันลูกหนี้เพราะทำด้วยความสำคัญผิดหรือเพราะเป็นผู้ไร้ความสามารถนั้นก็อาจจะมีประกันอย่างสมบูรณ์ได้ ถ้าหากว่าผู้คำประกันรู้เหตุสำคัญผิดหรือไร้ความสามารถนั้นในขณะที่เข้าทำสัญญาผูกพันตน”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๘๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๖๘๑/๑ ข้อตกลงใดที่กำหนดให้ผู้คำประกันต้องรับผิดชอบอย่างเดียวกับลูกหนี้ร่วมหรือในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖๘๕/๑ ของหมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไปของลักษณะ ๑๑ คำประกัน ของบรรพ ๓ เอกเทศสัญญา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๖๘๕/๑ บรรดาข้อตกลงเกี่ยวกับการคำประกันที่แตกต่างไปจากมาตรา ๖๘๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๖๘๔ มาตรา ๖๘๘ และมาตรา ๖๘๙ เป็นโมฆะ”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น

“มาตรา ๖๘๖ เมื่อลูกหนี้ผิดนัด ให้เจ้าหนี้มีหนังสือบอกกล่าวไปยังผู้คำประกันภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่ลูกหนี้ผิดนัด และไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเจ้าหนี้จะเรียกให้ผู้คำประกันชำระหนี้ก่อนที่หนังสือบอกกล่าวจะไปถึงผู้คำประกันมิได้ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้คำประกันที่จะชำระหนี้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระ

ในกรณีที่เจ้าหนี้มิได้มีหนังสือบอกกล่าวภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้คำประกันหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทน ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น บรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังจากพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง

เมื่อเจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ผู้คำประกันชำระหนี้หรือผู้คำประกันมีสิทธิชำระหนี้ได้ตามวรรคหนึ่ง ผู้คำประกันอาจชำระหนี้ทั้งหมดหรือใช้สิทธิชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ที่ลูกหนี้มีอยู่กับเจ้าหนี้ก่อนการผิดนัดชำระหนี้ ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่ตนต้องรับผิดก็ได้ และให้นำความในมาตรา ๗๐๑ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างที่ผู้คำประกันชำระหนี้ตามเงื่อนไขและวิธีการในการชำระหนี้ของลูกหนี้ตามวรรคสาม เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นเพราะเหตุที่ลูกหนี้ผิดนัดในระหว่างนั้นมีได้

การชำระหนี้ของผู้คำประกันตามมาตรานี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้คำประกันตามมาตรา ๖๙๓”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖๙๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้เป็น

“มาตรา ๖๙๑ ในกรณีที่เจ้าหนี้กระทำการใด ๆ อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ที่มีการค้ำประกัน รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น ถ้าลูกหนี้ได้ชำระหนี้ตามที่ได้ลดแล้วก็ดี ลูกหนี้ชำระหนี้ตามที่ได้ลดดังกล่าวไม่ครบถ้วนแต่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ส่วนที่เหลือ นั้นแล้วก็ดี ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามที่ได้ลดดังกล่าวแต่ผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้ตามที่ได้ลดนั้นแล้วก็ดี ทั้งนี้ ไม่ว่าจะล่วงเลยกำหนดเวลาชำระหนี้ตามที่ได้ลดดังกล่าวแล้วหรือไม่ก็ตาม ให้ผู้ค้ำประกันเป็นอันหลุดพ้นจากการค้ำประกัน

ข้อตกลงใดที่มีผลเป็นการเพิ่มภาระแก่ผู้ค้ำประกันให้มากกว่าที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง ข้อตกลงนั้น เป็นโมฆะ”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๐๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๐๐ ถ้าค้ำประกันหนี้อื่นจะต้องชำระ ณ เวลาที่กำหนดแน่นอนและเจ้าหนี้นยอมผ่อนเวลาให้แก่ลูกหนี้ ผู้ค้ำประกันยอมหลุดพ้นจากความรับผิด เว้นแต่ผู้ค้ำประกันจะได้ตกลงด้วยในการผ่อนเวลานั้น

ข้อตกลงที่ผู้ค้ำประกันทำไว้ล่วงหน้าก่อนเจ้าหนี้นยอมผ่อนเวลาอันมีผลเป็นการยินยอมให้เจ้าหนี้นยอมผ่อนเวลา ข้อตกลงนั้นใช้บังคับมิได้”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๑๔/๑ ของหมวด ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป ของลักษณะ ๑๒ จำนอง ของบรรพ ๓ เอกเทศสัญญา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๗๑๔/๑ บรรดาข้อตกลงเกี่ยวกับการจำนองที่แตกต่างไปจากมาตรา ๗๒๘ มาตรา ๗๒๙ และมาตรา ๗๓๕ เป็นโมฆะ”

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๒๗ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๙๑ มาตรา ๖๙๗ มาตรา ๗๐๐ และมาตรา ๗๐๑ มาใช้บังคับกับกรณีที่บุคคลจำนองทรัพย์สินเพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๒๗/๑ ของหมวด ๓ สิทธิและหน้าที่ของ ผู้รับจำนองและผู้จำนอง ของลักษณะ ๑๒ จำนอง ของบรรพ ๓ เอกเทศสัญญา แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๗๒๗/๑ ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใด ผู้จำนองซึ่งจำนองทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นจะต้องชำระ ไม่ต้องรับผิดชอบในหนี้เกินราคาทรัพย์สินที่จำนองในเวลาที่บังคับ จำนองหรือเอาทรัพย์สินจำนองหลุด

ข้อตกลงใดอันมีผลให้ผู้จำนองรับผิดชอบเกินที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง หรือให้ผู้จำนองรับผิดชอบอย่างผู้ค้ำประกัน ข้อตกลงนั้นเป็นโมฆะ ทั้งนี้ ไม่ว่าข้อตกลงนั้นจะมีอยู่ในสัญญาจำนองหรือทำเป็นข้อตกลงต่างหาก”

มาตรา ๑๒ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๒๘ เมื่อจะบังคับจำนองนั้น ผู้รับจำนองต้องมีหนังสือบอกกล่าวไปยังลูกหนี้ก่อนว่า ให้ชำระหนี้ภายในเวลาอันสมควรซึ่งต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ลูกหนี้ได้รับคำบอกกล่าวนั้น ถ้าและลูกหนี้ละเลยเสียไม่ปฏิบัติตามคำบอกกล่าว ผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้พิพากษาสั่งให้ยึดทรัพย์สินซึ่งจำนองและให้ขายทอดตลาดก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกรณีผู้จำนองซึ่งจำนองทรัพย์สินของตนไว้เพื่อประกันหนี้อันบุคคลอื่นต้องชำระ ผู้รับจำนองต้องส่งหนังสือบอกกล่าวดังกล่าวให้ผู้จำนองทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งหนังสือแจ้งให้ลูกหนี้ทราบ ถ้าผู้รับจำนองมิได้ดำเนินการภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนั้น ให้ผู้จำนอง เช่นว่านั้นหลุดพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาสิบห้าวันดังกล่าว”

มาตรา ๑๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๒๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๒๙ ในการบังคับจำนองตามมาตรา ๗๒๘ ถ้าไม่มีการจำนองรายอื่นหรือบุริมสิทธิอื่นอันได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สินอันเดียวกันนี้ ผู้รับจำนองจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกเอาทรัพย์สินจำนองหลุดภายในบังคับแห่งเงื่อนไขดังจะกล่าวต่อไปนี้แทนการขายทอดตลาดก็ได้

(๑) ลูกหนี้ได้ขาดส่งดอกเบี้ยมาแล้วเป็นเวลาถึงห้าปี และ

(๒) ผู้รับจำนองแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ศาลว่าราคาทรัพย์สินนั้นน้อยกว่าจำนวนเงินอันค้างชำระ”

มาตรา ๑๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๗๒๙/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๗๒๙/๑ เวลาใด ๆ หลังจากทีหนึ่งถึงกำหนดชำระ ถ้าไม่มีการจำนองรายอื่นหรือบุริมสิทธิอื่นอันได้จดทะเบียนไว้เหนือทรัพย์สินอันเดียวกันนี้ ผู้จำนองมีสิทธิแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้รับจำนองเพื่อให้ผู้รับจำนองดำเนินการให้มีการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีต่อศาล โดยผู้รับจำนองต้องดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองภายในเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งนั้น ทั้งนี้ ให้ถือว่าหนังสือแจ้งของผู้จำนองเป็นหนังสือยินยอมให้ขายทอดตลาด

ในกรณีที่ผู้รับจำนองไม่ได้ดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้ผู้จำนองพ้นจากความรับผิดในดอกเบี้ยและค่าสินไหมทดแทนซึ่งลูกหนี้ค้างชำระ ตลอดจนค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้นบรรดาที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว

เมื่อผู้รับจำนองขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองได้เงินสุทธิจำนวนเท่าใด ผู้รับจำนองต้องจัดสรรชำระหนี้และอุปกรณ์ให้เสร็จสิ้นไป ถ้ายังมีเงินเหลือก็ต้องส่งคืนให้แก่ผู้จำนอง หรือแก่บุคคลผู้ควรจะได้เงินนั้น

แต่ถ้าได้เงินน้อยกว่าจำนวนที่ค้างชำระ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๓๓ และในกรณีที่ผู้จำหน่ายเป็นบุคคลซึ่งจำหน่ายทรัพย์สินเพื่อประกันหนี้บุคคลอื่นจะต้องชำระ ผู้จำหน่ายย่อมรับผิดชอบเพียงเท่าที่มาตรา ๗๒๗/๑ กำหนดไว้”

มาตรา ๑๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๓๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๓๕ เมื่อผู้รับจำนองคนใดจะบังคับจำนองเอาแก่ผู้รับโอนทรัพย์สินซึ่งจำนองผู้รับจำนองต้องมีจดหมายบอกกล่าวแก่ผู้รับโอนล่วงหน้าเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวันก่อนจึงจะบังคับจำนองได้”

มาตรา ๑๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๓๗ ผู้รับโอนจะไถ่ถอนจำนองเมื่อใดก็ได้ แต่ถ้าผู้รับจำนองได้บอกกล่าวว่าจะบังคับจำนองผู้รับโอนต้องไถ่ถอนจำนองภายในหกสิบวันนับแต่วันรับคำบอกกล่าว”

มาตรา ๑๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗๔๔ อันจำนองย่อมระงับสิ้นไป

(๑) เมื่อหนี้ที่ประกันระงับสิ้นไปด้วยเหตุประการอื่นใดมิใช่เหตุอายุความ

(๒) เมื่อปลดจำนองให้แก่ผู้จำนองด้วยหนังสือเป็นสำคัญ

(๓) เมื่อผู้จำนองหลุดพ้น

(๔) เมื่อถอนจำนอง

(๕) เมื่อขายทอดตลาดทรัพย์สินซึ่งจำนองตามคำสั่งศาลอันเนื่องมาแต่การบังคับจำนองหรือถอนจำนอง หรือเมื่อมีการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา ๗๒๙/๑

(๖) เมื่อเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นหลุด”

มาตรา ๑๘ บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบกระเทือนถึงสัญญาที่ได้ทำไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่กรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ สิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และผู้ค้ำประกัน ให้เป็นไปตามมาตรา ๖๘๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๐ ในกรณีที่เจ้าหนี้กระทำการใด ๆ นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ อันมีผลเป็นการลดจำนวนหนี้ที่มีการค้ำประกัน รวมทั้งดอกเบี้ย ค่าสินไหมทดแทน หรือค่าภาระติดพันอันเป็นอุปกรณ์แห่งหนี้รายนั้น ให้ผู้ค้ำประกันเป็นอันหลุดพ้นจากการค้ำประกันตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๙๑ วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๑ บทบัญญัติตามมาตรา ๗๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้กับสัญญาจ้างที่ยังมีผลบังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๒ บทบัญญัติตามมาตรา ๗๒๘ และมาตรา ๗๓๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับกับการบังคับจ้างที่ทำขึ้นนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับด้วย

มาตรา ๒๓ บทบัญญัติตามมาตรา ๗๓๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้บังคับกับกรณีที่ผู้รับโอนต้องการไถ่ถอนจ้างเมื่อมีการบอกกล่าวบังคับจ้างตามมาตรา ๗๓๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอที่จะคุ้มครองสิทธิและให้เป็นธรรมแก่ผู้ค้าประกันและผู้จำนองซึ่งมีใช้ลูกหนี้ชั้นต้น แต่เป็นเพียงบุคคลภายนอกที่ยอมผูกพันตนต่อเจ้าหนี้ในการที่จะชำระหนี้แทนลูกหนี้เท่านั้น โดยข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติปรากฏว่าเจ้าหนี้ส่วนใหญ่ซึ่งเป็นสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพให้กู้ยืม มักจะอาศัยอำนาจต่อรองที่สูงกว่าหรือความได้เปรียบในทางการเงินกำหนดข้อตกลงอันเป็นการยกเว้นสิทธิของผู้ค้าประกันหรือผู้จำนองตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือให้ค้าประกันหรือผู้จำนองต้องรับผิดชอบเป็นลูกหนี้ชั้นต้น กรณีจึงส่งผลให้ผู้ค้าประกันหรือผู้จำนองซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปไม่ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย รวมทั้งต้องกลายเป็นผู้ถูกฟ้องล้มละลายอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้แก่ผู้ค้าประกันและผู้จำนอง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บัญชีอัตราค่าธรรมเนียม

ลักษณะแห่งตราสาร	ค่าธรรมเนียม	ผู้ต้องเสียอากร	ผู้ต้องชดเชยค่าธรรมเนียม
1. ค่าที่ดิน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นหรือแพ ทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของเงิน 1,000 บาท เกณฑ์ค่าเช่าหรือเงินกินเปล่า หรือทั้งสองอย่างรวมกันตลอดอายุการเช่า หมายเหตุ (1) ถ้าสัญญาเช่ามิได้กำหนดอายุการเช่าให้ถือว่ามิกำหนด 3 ปี (2) ถ้าสัญญาเช่าฉบับใดครบกำหนดอายุการเช่า หรือครบกำหนด 3 ปี ตาม (1) แล้วผู้เช่ายังคงครอบครองที่ดินอยู่และให้ผู้เช่ารู้ความนั้นแล้วไม่หักหัวง ทั้งมิได้ทำสัญญาใหม่ ให้ถือว่าสัญญาเช่าเดิมนั้นได้เริ่มทำกันใหม่ โดยไม่มีกำหนดอายุการเช่า และต้องเสียอากรภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ถือว่าเริ่มทำสัญญาใหม่นั้น ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร เจ้าของทรัพย์สินใช้ในการทำนา ไร่ สวน	1 บาท	ผู้ให้เช่า	ผู้เช่า
2. โฉนดใบหุ้น ใบหุ้นกู้ พันธบัตรและใบรับรองหนี้ ซึ่งบริษัท สมาคม คณะบุคคลหรือองค์กรใด ๆ เป็นผู้ออก คิดตามราคาหุ้นที่ชำระแล้วหรือตามราคาในตราสารแล้วแต่อย่างใดจะมากกว่า ทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของ 1,000 บาท ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร ค. โฉนดพันธบัตรของรัฐบาลไทย ข. โฉนดใบหุ้น ใบหุ้นกู้ และใบรับรองหนี้ซึ่งตราแก่หรือบน การเพื่อการเกษตรและการพัฒนาเกษตรเป็นผู้ออก	1 บาท	ผู้โอน	ผู้รับโอน
3. ค่าซื้อทรัพย์สิน ทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของเงิน 1,000 บาท เกณฑ์ราคาทั้งหมด ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร เจ้าของทรัพย์สินใช้ในการทำนา ไร่ สวน	1 บาท	ผู้ให้เช่า	ผู้เช่า
4. ค่าจ้างของ ทุกจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของ 1,000 บาท เกณฑ์เงินจ้างที่กำหนดไว้ หมายเหตุ (1) ถ้าในเวลาระยะทำสัญญาจ้างทำของไม่ทราบจำนวนสินค้าจ้างว่าเป็นราคาใด ให้ประมาณจำนวนสินค้าคงสมควรแล้วเสียอากรตามจำนวนสินค้าจ้างที่ประมาณนั้น (2) ถ้ามีการรับเงินสินค้าจ้างเป็นคราว ๆ และอากรที่เสียไว้เดิมยังไม่ครบ ให้เสียอากรเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนที่ต้องเสียทุกครั้งในทันทีที่มีการรับเงิน (3) เมื่อการรับจ้างทำของได้สิ้นสุดลงแล้ว และปรากฏว่าได้เสียอากรเกินไป ให้ขอคืนตามมาตรา 122 ได้ ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร ส สัญญาที่ทำขึ้นนอกประเทศไทยและการปฏิบัติตามข้อสัญญานี้มิได้ทำในประเทศไทย	1 บาท	ผู้รับจ้าง	ผู้รับจ้าง
5. ผู้ยืมเงิน หรือการตกลงให้ยืมเงินกินบัญชีธนาคาร ทุกจำนวนเงิน 2,000 บาท หรือเศษของเงิน 2,000 บาท เกณฑ์ยอดเงินที่ผู้ยืมหรือตกลงให้ยืมเกินบัญชี ค่าอากรตามลักษณะแห่งตราสารนี้ เมื่อคำนวณแล้วเกิน 10,000 บาท ให้เสีย 10,000 บาท ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร	1 บาท	ผู้ให้กู้	ผู้กู้

การกู้ยืมเงินซึ่งสมาชิกกู้ยืมมา เพื่อก่อสร้างหรือซ่อมแซมอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง สมบูรณ์ หรือจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร” (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2529 ใช้บังคับ 1 ก.พ.2529 เป็นต้นไป)			
“ 6. กรมธรรม์ประกันภัย			
(ก) กรมธรรม์ประกันวินาศภัย ทุก 250 บาท หรือเศษของ 250 บาท แบ่งภัยประกันภัย	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย
(ข) กรมธรรม์ประกันชีวิต ทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แบ่งจำนวนเงิน ที่เอาประกันภัย	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย
(ค) กรมธรรม์ประกันภัยอื่น ๆ ทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แบ่งจำนวนเงิน ที่เอาประกันภัย	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย
(ง) กรมธรรม์วินาศภัย ทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แบ่งจำนวนเงิน นั้น หรือถ้าไม่ปรากฏต้นทุนให้คิดทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท แบ่ง 33 1/3 เท่าของรายได้ประจำปี	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย
(จ) กรมธรรม์ประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยนำไปให้ผู้ ประกันอีกคนหนึ่ง	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย
(ฉ) บันทึกการตอบอายุกรมธรรม์ประกันภัยเดิม บัญชีวันไม่ต้องเสียอากร	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย
(ก) การประกันภัยสัตว์พาหนะซึ่งใช้ในการเกษตรกรรม	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย
(ข) บันทึกประกันภัยหรือกรมธรรม์ประกันภัยชั่วคราวซึ่ง รับรองจะออกกรมธรรม์ประกันภัยด้วยจริง แต่ถ้าผู้ทรงจะเรียกหรือเอา สิทธิอย่างอื่น นอกจากให้ส่งมอบกรมธรรม์ประกันภัยด้วยจริงแล้วต้อง ปิดสมุดบัญชีเสียก่อน เช่นเดียวกับที่จะต้องปิดสำหรับประกันภัยด้วยจริง ” (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2525 ใช้บังคับ 27 ก.พ.2525 เป็นต้นไป)	1 บาท	ผู้รับประกันภัย	ผู้รับประกันภัย
“ 7. ใบมอบอำนาจ คือ ใบตั้งตัวแทนซึ่งมิได้กระทำในรูปลักษณะตรา สารสัญญา รวมทั้งใบตั้งอุปญาโตตุลาการ			
(ก) มอบอำนาจให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคน การทำ การครั้ง เดียว	10 บาท 30 บาท	ผู้มอบอำนาจ ผู้มอบอำนาจ	ผู้รับมอบอำนาจ ผู้รับมอบอำนาจ
(ข) มอบอำนาจให้บุคคลคนเดียวหรือหลายคนร่วมกระทำการ มากกว่าครั้งเดียว	30 บาท	ผู้มอบอำนาจ	ผู้รับมอบอำนาจ
(ค) มอบอำนาจให้กระทำการมากกว่าครั้งเดียว โดยให้บุคคล หลายคนต่างคนต่างกระทำการแยกกันได้ คิดตามรายตัวบุคคลที่รับ มอบคนละ			
หมายเหตุ ถ้าผู้มอบอำนาจมีหลายคน แต่มิได้เป็นผู้มีสิทธิร่วมกันแล้ว มอบอำนาจในคราวสารจากเดียวกัน ต้องคิดตามรายตัวบุคคลผู้มอบคน ละหนึ่งเป็นเรื่องหนึ่งตามมาตรา 108			
บัญชีวันไม่ต้องเสียอากร			
(1) ใบแต่งตั้งนายและใบมอบอำนาจซึ่งทนายความไปแก้ ไขสัญญาของกรมเพื่อเป็นตัวแทนดำเนินคดีในศาล			
(2) ใบมอบอำนาจไปไต่สวนหรือให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับ สัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ			
(3) ใบมอบอำนาจให้รับเงินหรือสิ่งของแทน			
(4) ใบมอบอำนาจซึ่งสาธารณคดีเป็นผู้มอบและใบมอบอำนาจ			

ตั้งสหกรณ์เป็นตัวแทนจัดการ ให้สหกรณ์ได้รับสิทธิในอสังหาริมทรัพย์			
8. ในรอบฉันทะสำหรับปีให้ลงมติในที่ประชุมของบริษัท (ก) มอบฉันทะสำหรับการประชุมครั้งเดียว (ข) มอบฉันทะสำหรับการประชุมครั้งเดียว” (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ให้อำนาจ 29 พ.ศ. 2526 เป็นต้นไป)	20 บาท 100 บาท	ผู้มอบฉันทะ ผู้มอบฉันทะ	ผู้มอบฉันทะ ผู้มอบฉันทะ
“ 9. (1) ตัวแทนเงินหรือตราสารทำนองเดียวกันที่ใช้อย่างเต็มถ้อย ฉบับละ (2) ตัวสัญญาใช้เงินหรือตราสารทำนองเดียวกันที่ใช้อย่างเต็ม สัญญาใช้เงิน ฉบับละ ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร ถ้าตัวออกเป็นสำหรับและฉบับแรกในสำหรับนั้นปิดสมุดปี บริบูรณ์แล้ว ฉบับอื่น ๆ ไม่ต้องปิดอีก แต่ต้องสลักหลังฉบับนั้น ๆ ไว้ว่า “ ได้เสียอากรแล้ว ” (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ให้อำนาจ 29 พ.ศ. 2526 เป็นต้นไป)	3 บาท 3 บาท	ผู้สั่งจ่าย ผู้ออกตั๋ว	ผู้สั่งจ่าย ผู้ออกตั๋ว
“ 10. บิลออฟเดิล หมายเหตุ ถ้าออกเป็นสำหรับ ให้ปิดสมุดปีตามอัตราทุกฉบับ	2 บาท	ผู้กระทำตราสาร	ผู้กระทำตราสาร
11. (1) ใบหุ้น หรือใบหุ้นกู้ หรือใบรับรองหนี้ของบริษัท สหกรณ์ กลุ่มบุคคล หรือองค์การใด ๆ (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ให้อำนาจ 29 พ.ศ. 2526 เป็นต้นไป) (2) พันธบัตรของรัฐบาลใด ๆ ที่ขายในประเทศไทย ทุกจำนวนเงิน 100 บาท หรือเศษของ 100 บาท ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร ใบหุ้น ใบหุ้นกู้ หรือใบรับรองหนี้ของสหกรณ์	5 บาท 1 บาท	ผู้ทรงตราสาร ผู้ทรงตราสาร	ผู้ทรงตราสาร” ผู้ทรงตราสาร
12. เช็ก หรือหนังสือตัวสั่งใด ๆ ซึ่งให้แทนเช็ค ฉบับละ (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ให้อำนาจ 29 พ.ศ. 2526 เป็นต้นไป)	3 บาท	ผู้สั่งจ่าย	ผู้สั่งจ่าย ”
“ 13. ใบรับฝากเงินประเภทประจำของธนาคารโดยมีดอกเบี้ย (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ให้อำนาจ 29 พ.ศ. 2526 เป็นต้นไป)	5 บาท	ผู้รับฝาก	ผู้รับฝาก ”
“ 14. เช็คเดอริออฟเครดิตร (ก) ออกในประเทศ - เงินต่ำกว่า 10,000 บาท - เงินตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป (ข) ออกในต่างประเทศและให้ชำระเงินในประเทศไทย ตราอากร หมายเหตุ ตราเช็คเดอริออฟเครดิตรที่ออกในประเทศไทย และให้ชำระ เงินในต่างประเทศ ต้องทำสำเนาเก็บไว้ในประเทศไทย ส่วนการเรียก อากรให้ปิดสมุดปีบริบูรณ์เฉพาะในฉบับสำเนาดังกล่าวนั้น ” (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ให้อำนาจ 29 พ.ศ. 2526 เป็นต้นไป)	20 บาท 30 บาท 20 บาท	ผู้ออกตราสาร ผู้ออกตราสาร ผู้ทรงคนแรก ในประเทศไทย	ผู้ออกตราสาร ผู้ออกตราสาร ผู้ทรงคนแรก ในประเทศไทย
“ 15. เช็กสำหรับผู้เดินทาง (ก) ออกในประเทศ ฉบับละ (ข) ออกในต่างประเทศ แต่ให้ชำระในประเทศไทย ฉบับละ (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ให้อำนาจ 29 พ.ศ. 2526 เป็นต้นไป)	3 บาท 3 บาท	ผู้ออกเช็ค ผู้ทรงคนแรก ในประเทศไทย	ผู้ออกเช็ค ผู้ทรงคนแรก ในประเทศไทย ”

“ 16. ใบรับของ ซึ่งออกไว้เนื่องในกิจการรับเงินสินค้าโดยทางน้ำทางบก และทางอากาศ คือตราสารซึ่งลงลายมือชื่อพนักงานหรือนายสินค้าของยานพาหนะรับขนส่ง ซึ่งออกรับของดังระบุไว้ในใบรับนั้นเมื่อไม่ได้ออกก็ออกให้แล้ว อนึ่งและ หมายเหตุ ถ้าออกเป็นสำรับให้ปิดแสดงปีตามอัตราทุกฉบับ ” (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2525 ใช้บังคับ 27 ก.พ. 2525 เป็นต้นไป)	1 บาท	ผู้ออกใบรับ	ผู้ถือใบรับ
“ 17. ค่าประกัน (ก) สำหรับกรณีที่มีได้จำกัดจำนวนเงินไว้ (ข) สำหรับจำนวนเงินไม่เกิน 1,000 บาท (ค) สำหรับจำนวนเงินเกิน 1,000 บาท แต่ไม่เกิน 10,000 บาท (ง) สำหรับจำนวนเงินเกิน 10,000 บาท ขึ้นไป ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร (ก) ค่าประกันหนึ่งเนื่องแต่การที่รัฐบาลให้ราษฎรกู้ยืมหรือยืมเพื่อการบริโภคหรือการเกษตรกรรม (ข) ค่าประกันหนึ่งเนื่องแต่การที่สหกรณ์ให้สมาชิกกู้ยืมหรือยืม ” (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ใช้บังคับ 29 พ.ค. 2526 เป็นต้นไป)	10 บาท 1 บาท 5 บาท 10 บาท	ผู้รับประกัน ผู้รับประกัน ผู้รับประกัน ผู้รับประกัน	ผู้รับประกัน ผู้รับประกัน ผู้รับประกัน ผู้รับประกัน
“ 18. จัมนำ จำนวนหนึ่งทุก 2,000 บาท หรือเศษของ 2,000 บาท ถ้าการจำนำมิได้จำกัดจำนวนหนึ่งไว้ ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร (ก) ตัวจำนำของโรงรับจำนำที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย (ข) จำนำอันเกี่ยวกับกู้ยืมซึ่งได้ปิดแสดงปีบริบูรณ์แล้วตามข้อ 5	1 บาท 1 บาท	ผู้รับจำนำ ผู้รับจำนำ	ผู้รับจำนำ ผู้รับจำนำ
19. ใบรับของคลังสินค้า	1 บาท	นายคลังสินค้า	นายคลังสินค้า
20. ค่าส่งให้ส่งมอบของ คือ ตราสารซึ่งบุคคลผู้ปรารถนาซื้อในตราสารนั้น หรือซึ่งบุคคลผู้นั้นตราชื่อไว้ หรือผู้ทรงสิทธิที่จะรับมอบสินค้าอันอยู่ในตู้ หรือเมืองท่า หรือคลังสินค้าซึ่งรับเก็บหรือรับฝากโดยเรียกเก็บค่าเช่าหรือรับสินค้าอันอยู่ที่ท่าสินค้าโดยที่เจ้าของลงลายมือชื่อหรือมีผู้อื่นลงลายมือชื่อแทนในหนังสือใบรับหรือใบทรัพย์สินอันปรากฏในตราสารนั้น (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2525 ใช้บังคับ 27 ก.พ. 2525 เป็นต้นไป)	1 บาท	ผู้ออกคำสั่ง	ผู้ออกคำสั่ง ”
“ 21. ตัวแทน (ก) มอบอำนาจเฉพาะการ (ข) มอบอำนาจทั่วไป ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร การตั้งตัวแทนในกรณีสหกรณ์เป็นตัวแทน ” (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ใช้บังคับ 29 พ.ค. 2526 เป็นต้นไป)	10 บาท 30 บาท	ตัวการ ตัวการ	ตัวการ ตัวการ
“ 22. ค่าใช้จ่ายของอนุญาตดูแลการ (ก) ในกรณีซึ่งพิพาทกันด้วยจำนวนเงินหรือราคาของจำนวนเงิน 1,000 บาท หรือเศษของ 1,000 บาท (ข) ในกรณีอื่นซึ่งไม่กล่าวถึงจำนวนเงินหรือราคา (พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2525 ใช้บังคับ 27 ก.พ. 2525 เป็นต้นไป)	1 บาท 10 บาท	อนุญาตดูแลการ อนุญาตดูแลการ	อนุญาตดูแลการ อนุญาตดูแลการ

“ 23. คู่ฉบับหรือคู่มือโครงการ คือ โครงการซึ่งมีข้อตกลงอย่างเดียวกันกับต้นฉบับ หรือต้น สำเนาและผู้กระทำโครงการ ได้ลงลายมือชื่อไว้ อย่างเดียวกับต้นฉบับ (ก) ถ้าต้นฉบับเสียหรือชำรุดเกิน 5 บาท (ข) ถ้าเกิน 5 บาท ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร ถ้าฝ่ายที่ต้องเสียอากรเป็นสาธารณะ” (พระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ให้อำนาจ 29 พ.ศ.2526 เป็นต้นไป)	1 บาท 5 บาท	(1) ถ้าไม่มีบุคคลอีก ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้สัญญา คนที่เสียอากรสำหรับ ต้นฉบับเป็นผู้เสีย (2) ถ้ามีบุคคลอีกฝ่าย หนึ่งเป็นผู้สัญญาบุคคล อีกฝ่ายหนึ่งนั้นต้อง เป็นผู้เสียอากร	คนเดียวกับผู้จัดทำ ต้นฉบับ
“ 24. หนังสือบริคณห์สนธิของบริษัทจำกัดที่ส่งต่อนายทะเบียน	200 บาท	ผู้รับก่อนการ	ผู้รับก่อนการ
25. ข้อบังคับของบริษัทจำกัดที่ส่งต่อนายทะเบียน	200 บาท	กรรมการ	กรรมการ
26. ข้อบังคับหรือธรรมนูญสำหรับบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน บริษัทจำกัดซึ่งเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ตั้งต่อนายทะเบียน	50 บาท	กรรมการ	กรรมการ
27. หนังสือสัญญาจ้างหุ้นส่วน (ก) หนังสือสัญญาจัดตั้งหุ้นส่วน (ข) หนังสือสัญญาที่แก้ไขสัญญาจัดตั้งหุ้นส่วน (พระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2526 ให้อำนาจ 29 พ.ศ.2526 เป็นต้นไป)	100 บาท 50 บาท	ผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วน	ผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วน ”
“ 28. ใบรับ เฉพาะตามที่ระบุต่อไปนี้ (ก) ใบรับรางวัลสลากกินแบ่งของรัฐบาล (ข) ใบรับสำหรับการโอนหรือก่อตั้งสิทธิใด ๆ เกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์ ในเมื่อนิติกรรมที่เป็นเหตุให้ออกใบรับนั้นมีการจด ทะเบียนตามกฎหมาย (ดูประกาศอธิบดี เกี่ยวกับอากรแสตมป์ (ฉบับที่ 21)) (ดูคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยภาษีอากรที่ 27/2537) (ค) ใบรับสำหรับการขาย ขายฝาก ใบเช่าซื้อ หรือโอน กรรมสิทธิ์ยานพาหนะ ทั้งนี้เฉพาะยานพาหนะซึ่งมีการจดทะเบียนตาม กฎหมายว่าด้วยยานพาหนะนั้น ๆ ถ้าใบรับตาม (ก)(ข) หรือ (ค) มีจำนวนเงินตั้งแต่ 200 บาท ขึ้นไปทุก 200 บาทหรือเศษของ 200 บาท (พระราชกฤษฎีกาแก้ไข เพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2525 ให้อำนาจ 27 พ.ศ. 2525 เป็นต้นไป) ยกเว้นไม่ต้องเสียอากร ใบรับ สำหรับจำนวนเงินที่ผู้รับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มหรือภาษี ธุรกิจเฉพาะ (พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2534 ให้อำนาจ 1 พ.ศ.2535 เป็นต้นไป) (ยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2529 ให้อำนาจ 1 พ.ศ.2529 เป็นต้นไป) (ยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 14) พ.ศ.2529 ให้อำนาจ 1 พ.ศ.2529 เป็นต้นไป)	1 บาท	ผู้ออกใบรับ	ผู้ออกใบรับ

(ดูพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2500 มาตรา 6(1) ค่าอากรแสตมป์ที่มีจำนวนไม่ถึง 1 บาทหรือเศษของบาท ได้รับการ
 ยกเว้นอากร)